

برندسازی ملی روسیه در ایران: مورد مطالعه رسانه اسپوتنیک در بازه جنگ تحمیلی دوازده روزه

سجاد ایمانی پور^۱

چکیده

در عصر جهانی شدن، برندسازی ملی در سطح جهانی دارای اهمیتی بالاست که می‌تواند مزیت رقابتی راهبردی در تعامل با دیگر کشورها ایجاد نماید. خبرگزاری اسپوتنیک به عنوان یکی از بازوهای دیپلماسی عمومی روسیه در عرصه بین‌الملل و به زبان‌های مختلف فعالیت دارد. این رسانه، تعداد قابل توجهی از مخاطبان فارسی زبان را به صفحات فارسی خود جذب نموده است. در این میان جنگ تحمیلی دوازده روزه علیه ایران، ظرفیت مناسبی برای فعالیت‌های اسپوتنیک در جهت برندسازی ملی روسیه و تاثیرگذاری در این جهت بر افکار عمومی ایرانیان فراهم آورد. این پژوهش ضمن استفاده از روش تحلیل مضمون و شبکه مضامین، به دنبال پاسخ این پرسش بوده است که راهبردهای دیپلماسی عمومی کانال تلگرامی رسانه دولتی اسپوتنیک ایران در زمینه برندسازی ملی روسیه در بازه زمانی جنگ برای مخاطبان فارسی زبان چه بوده است؟ در نهایت ۵ مضمون کلان مرتبط با برندسازی روسیه در پیام‌های این کانال دولتی احصاء شده است که عبارتند از روسیه متمدن، روسیه معقول و میانه‌رو، قدرت روسیه، روابط مستحکم ایران و روسیه و تلاش غرب برای حفظ هژمونی خود. این مضامین فراگیر به مثابه بخشی از پازل «دیگری‌سازی» روسیه از غرب و آمریکا و تلاش برای تحکیم قدرت نرم روسیه تحلیل می‌شود.

کلیدواژگان: برند ملی، دیپلماسی عمومی، اسپوتنیک، جنگ دوازده روزه، جنگ تحمیلی دوم

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۵/۳۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۸/۰۸

^۱. دانشجوی دکترای دانشگاه جامع امام حسین علیه‌السلام، تهران، جمهوری اسلامی ایران. sajad.imanipour@gmail.com

مقدمه و بیان مساله

در عصر جهانی شدن و رشد فزاینده شبکه‌های اجتماعی، رسانه‌ها به‌عنوان بازیگران غیررسمی سیاست خارجی، نقشی تعیین‌کننده در شکل‌دهی به افکار عمومی و بازنمایی منافع راهبردی دولت‌ها ایفا می‌کنند. «دیپلماسی عمومی» که بخش مهمی از منبع کسب قدرت نرم کشورها محسوب می‌شود، ناظر بر بهره‌گیری هدفمند از ابزارهای رسانه‌ای برای تأثیرگذاری بر برداشت‌ها، ادراکات و نگرش‌های مخاطبان خارجی است. برای این امر توجه به برندسازی ملی، اهمیتی ویژه دارد.

در این میان، کشورهایی مانند روسیه که در حال تثبیت جایگاه خود در نظم بین‌الملل پس‌اگرایی هستند، تلاش دارند از طریق رسانه‌های فراملی و چندزبانه، از جمله نسخه‌های فارسی‌زبان، بر فضای گفتمانی جوامع هدف تأثیر گذاشته و رسانه را در خدمت برندسازی ملی و دیپلماسی عمومی و تعمیق قدرت نرم خود، بگیرند.

طی سال‌های اخیر، کشور روسیه در قالب رسانه «اسپوتنیک ایران» و با فعالیت مستمر در پیام‌رسان‌هایی نظیر تلگرام، کوشیده‌است از ظرفیت‌های رسانه‌ای برای پیگیری اهداف ژئوپلیتیک خود، که می‌توان برندسازی ملی، در راستای قدرت نرم را یکی از مهم‌ترین آن‌ها و بلکه مهم‌ترین آن‌ها دانست، در قبال مخاطبان فارسی‌زبان و به خصوص ایرانیان بهره‌گیرد. بستر تلگرام نیز، با وجود فیلترینگ رسمی، همچنان یکی از مهم‌ترین بسترهای مصرف خبری در ایران محسوب می‌شود و فضایی نیمه‌رسمی و در عین حال مؤثر برای اجرای راهبردهای رسانه‌ای دولت‌های خارجی فراهم آورده است.

در این چارچوب، جنگ تحمیلی ۱۲ روزه میان جمهوری اسلامی ایران و رژیم صهیونیستی، که در بازه زمانی روزهای ۲۳ خرداد ماه تا ۳ تیرماه ۱۴۰۴ (از روز ۱۳ تا ۲۴ ژوئن ۲۰۲۵) رخ داد، به‌مثابه بحرانی منطقه‌ای و راهبردی، میدان آزمون مهمی برای رسانه‌های بین‌المللی و دیپلماسی رسانه‌ای کشورهایی چون روسیه بود. جنگ تحمیلی دوم علیه ایران که با درگیری مستقیم نظامی، تهدیدات گسترده امنیتی و واکنش‌های بین‌المللی همراه شد، به یکی از نقاط کانونی پوشش رسانه‌ای در سطح جهان بدل شد. در این میان، مطالعه عملکرد رسانه دولتی «اسپوتنیک ایران»، از آن جهت که می‌تواند به عنوان نمودی از فعالیت‌های دیپلماسی عمومی و رسانه‌ای روسیه در سطح بین‌المللی مورد بررسی قرار گیرد، قابل توجه است.

پرسش اصلی پژوهش آن است که در بازه زمانی جنگ ۱۲ روزه، رسانه تلگرامی فارسی‌زبان وابسته به دولت روسیه چه راهبردهایی را در دیپلماسی عمومی خود نسبت به مخاطبان ایرانی و ناظر به برندسازی ملی روسیه دنبال کرده‌است؟ تحلیل شبکه مضامین این رسانه می‌تواند به شناخت عمیق‌تری از منطق عمل دیپلماسی عمومی روسیه و ممشای این کشور در برندسازی ملی منجر شود. یافته‌های این پژوهش از یک‌سو به غنای مطالعات دیپلماسی عمومی در بستر رسانه‌های غیرغربی کمک می‌کند، و از سوی دیگر برای تحلیل سیاست‌های ارتباطی روسیه در بستر خاورمیانه، ابزاری نظری و کاربردی فراهم می‌آورد.

جدول شماره ۱: پیشینه پژوهش

عنوان پژوهش	نویسندگان سال نشر	یافته های اصلی پژوهش
جایگاه دیپلماسی عمومی در رقابت جدید ایالات متحده آمریکا و فدراسیون روسیه (بازتولید جنگ سرد در عرصه دیپلماسی عمومی)	عسگریان ۱۳۹۴	این پژوهش که با روش توصیفی-تحلیلی انجام گرفته، در جستجوی مقایسه جایگاه دیپلماسی عمومی و چگونگی استفاده از آن بین دو کشور آمریکا و روسیه بوده است. در نهایت این پژوهش ادعا کرده که دیپلماسی عمومی آمریکا طی سال های اخیر موفق تر بوده است و روسیه به دلیل رویکرد سخت انگار موجود در بین دولتمردان آن، همچنان موفق به استفاده بهینه و مناسب از ظرفیت دیپلماسی عمومی نشده است.
بررسی دیپلماسی عمومی فدراسیون روسیه در آسیای مرکزی (۲۰۱۶-۲۰۰۰)	عسگریان، تاجیک و نوروژی ۱۳۹۶	این اثر، با روش توصیفی-تحلیلی، به دنبال مهم ترین وجوه دیپلماسی عمومی روسیه در آسیای مرکزی، میان سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۶ میلادی بوده است و بیان می دارد که روسیه عمدتاً بر پیشینه فرهنگی و تمدنی مشترک با آسیای مرکزی برای پیشبرد اهداف خود در دیپلماسی فرهنگی تکیه دارد.
سیر تکامل دیپلماسی عمومی مسکو از شوروی تا روسیه نوین: از جهان محوری به روس محوری	امیدی و مرادی فر ۱۴۰۰	این پژوهش ضمن بررسی تاریخی روند استفاده از دیپلماسی عمومی در دوران شوروی تا روسیه امروزی، مشخصات بارز دیپلماسی عمومی در هر دو این بازه های زمانی را احصاء کرده است. این مقاله با روش توصیفی-تحلیلی به این نتیجه رسیده که دیپلماسی عمومی دوران شوروی بیشتر مبتنی بر جهان محوری و ایدئولوژیک بوده است و حال آن که دیپلماسی عمومی در دوره روسیه نوین، رویکردی فرهنگی و روس محوری دارد.
بازنمایی جنگ اوکراین در خبرگزاری اسپوتنیک فارسی	شریفی و حسینی پاکدهی ۱۴۰۲	این پژوهش که با روش تحلیل گفتمان انتقادی ون دایک و فرکلاف انجام شده است، نشان می دهد که گفتمان غالب در متون خبرگزاری اسپوتنیک فارسی، گفتمان دفاع از روسیه در برابر تهدیدات دشمن است.
رویکردهای خبری بی بی سی و	غرایق زندی ^۳ ۲۰۲۲	این پژوهش به بررسی پوشش خبری دو رسانه بی بی سی و اسپوتنیک در مورد نقش ایران در سوریه پرداخته است. با

<p>بهره‌گیری از روش تحلیل گفتمان انتقادی، این پژوهش کوشیده است نشان دهد که رسانه‌های جمعی در منازعات مسلحانه، تلاشی آگاهانه برای مهندسی رضایت عمومی صورت می‌دهند. یافته‌ها بیانگر آن است که دو خبرگزاری مذکور کوشیده‌اند ترحیحات سیاستی را تحت تأثیر قرار دهند؛ که یا به سمت پذیرش معماری صلح‌محور سوق دهند یا ادراکاتی مبتنی بر رضایت جمعی در راستای اولویت‌های سیاست خارجی کشورهای متبوع خود القا کنند.</p>		<p>اسپوتنیک در بازنمایی نقش ایران در بحران سوریه: تحلیلی از منظر گفتمان‌های تجدیدنظرطلبانه، چندجانبه‌گرایانه و هژمون‌ستیز^۲</p>
<p>این مقاله به روایت روسیه از جنگ اوکراین در نسخه‌های عربی اسپوتنیک و راشاتودی (RT Arabic) می‌پردازد. این پژوهش استدلال می‌کند که روایت روسی متکی بر ابزارهای تبلیغاتی همچون چینش گزینشی اطلاعات، دستورکارگذاری و گواهی‌دهی است. به‌کارگیری این تکنیک‌ها در جهت اهداف سیاسی کرملین در خصوص جنگ اوکراین و سیاست خارجی، بر مخاطبان تأثیر می‌گذارد. افزون بر این، پژوهش نشان می‌دهد که پوشش رسانه‌ای راشاتودی عربی و اسپوتنیک عربی، معطوف به ساختن دو تصویر مکمل است؛ یکی تصویری که غرب را مقصر جلوه می‌دهد و دیگری که سیاست‌های روسیه را تأیید و مشروعیت‌بخشی می‌کند.</p>	<p>ستیژینسکی^۵ ۲۰۲۳</p>	<p>بافت عربی مناقشه‌ی اوکراین در شبکه‌های راشاتودی عربی و اسپوتنیک^۴</p>
<p>این پژوهش با رویکردی انتقادی نسبت به پژوهش‌های پیشینی صورت گرفته است. از یافته‌های این پژوهش، که با بهره‌گیری از مدل خودرگرسیون برداری (VAR) انجام گرفته است، آن است که رسانه‌های راشاتودی و اسپوتنیک توجهی محدود به سیاست‌های داخلی آمریکا داشته‌اند و در عوض تمرکز اصلی آن‌ها بر مجموعه‌ای از موضوعات ژئوپلیتیک از جمله خاورمیانه، منازعات مسلحانه و دیپلماسی بین‌المللی بوده است. نتیجه‌گیری این پژوهش آن است که پژوهش‌های گذشته در مورد رسانه‌های</p>	<p>یانگ، مک‌کیب و هیندمن^۷ ۲۰۲۴</p>	<p>آیا تبلیغات روسیه پیش‌رو است یا پیرو؟ پوشش موضوعی، تعامل کاربران، و تأثیر دستورکار رسانه‌های راشاتودی و اسپوتنیک بر</p>

^۲ Lenses of Iran's Role in Syria's Conflict through a Comparison between BBC and Sputnik: News Approaches from Revisionist, Multilateral, and Counter-Hegemonic Discourse

^۴ Arab context of the Ukraine conflict in Russia Today Arabic and Sputnik

^۵ Styszynski

^۷ Yang, McCabe & Hindman

روسی، میزان درگیری راشاتودی و اسپوتنیک را بیش از واقع برآورد کرده‌اند.		رسانه‌های ایالات متحده ^۶
این مقاله به بررسی این موضوع پرداخته که رسانه‌های تحت کنترل دولت روسیه چگونه روایت‌های خود را در نسخه‌های زبانی مختلف تطبیق می‌دهند تا برای مخاطبان ملی خاصی قابل پذیرش باشند. مبنای مقاله بر این فرض استوار است که این رسانه‌ها روایت‌ها را متناسب‌سازی کرده و خبرهایی همگن و یکدست ارائه نمی‌دهند. برای آزمون این فرض، متون منتشرشده از ابتدای تهاجم روسیه به اوکراین در اسپوتنیک جمهوری چک، آلمان و اسپوتنیک جهانی با روش تحلیل محتوای کیفی مورد تحلیل قرار گرفته است. نتایج نشان داد که برخی روایت‌ها بسته به زمینه‌های ملی متفاوت بوده‌اند و بدین ترتیب فرض اولیه تقویت شد. با این حال، متون تحلیل‌شده در همه نسخه‌های زبانی به‌طور یکسان روسیه را قربانی و غرب را تهدید معرفی کرده‌اند.	وردا و بوندزیکووا ^۹ ۲۰۲۵	سفارشی‌سازی روایت‌ها درباره‌ی جنگ اوکراین: مطالعه‌ای فراملی از خبرگزاری اسپوتنیک ^۸

گرچه پژوهش‌های بیان شده در زمینه دیپلماسی عمومی روسیه و حتی بررسی حضور رسانه‌های خبری این کشور در عرصه دیپلماسی انجام گرفته است، اما این پژوهش از جهت تحلیل دیپلماسی عمومی روسیه در بازه زمانی کاملاً متاخر و جدید، بدیع است. علاوه بر آن که پژوهش‌های پیشینی کمتر به مطالعه بخش فارسی رسانه‌های روسی پرداخته‌اند که همین امر نیز می‌تواند دلیلی بر تازگی و نوآوری این پژوهش باشد. بنابراین پژوهش حاضر می‌تواند در کنار پژوهش‌های پیشینی، به درک بهتری از دیپلماسی عمومی و رسانه‌ای روسیه کمک نماید.

چارچوب مفهومی و ادبیات نظری

دیپلماسی عمومی

سیاست خارجی، پس از گذر از سه موج، اکنون به موج چهارم خود رسیده است. موج اول تدبیر سیاست خارجی بر محوریت قدرت بوده؛ موج دوم تدبیر آن بر محور اقتصاد و موج سوم نیز تدبیر سیاست خارجه با محوریت فناوری بوده است. اما دوره

^۶ Does Russian Propaganda Lead or Follow? Topic Coverage, User Engagement, and RT and Sputnik's Agenda Influence on US Media

^۸ Tailoring Narratives on War in Ukraine: Cross-national Study of Sputnik News

^۹ Burda & Bundzíkova

چهارم سیاست خارجی، حول محور فرهنگ رخ‌نمون شده است. (توحیدفام و دلیلی، ۱۳۹۵: ۳۱۱) در نتیجه می‌توان بیان داشت که سیاست خارجی، هویتی کاملاً فرهنگی یافته است. (افتخاری، ۱۳۸۶: ۱۲۲) این نگرش منجر به آن شده که تعریف سیاست خارجی، در سطح محدود پدیده‌های دولتی و حاکمیتی محصور نباشد. بلکه به عنوان پدیده‌ای در تمامی روابط و نهادهای اجتماعی بین‌المللی قابل ملاحظه باشد.

با توضیحات بیان شده، دیپلماسی عمومی بر اثر تغییرات ایجاد شده در مفهوم دیپلماسی و سیاست خارجه، و همچنین متاثر از تغییرات رسانه‌ها و تکنولوژی‌های ارتباطی تعریف شده است. دیپلماسی از معنای سنتی خود فاصله گرفته و دیپلماسی عمومی را شکل داده است که فراتر از دیپلماسی سنتی، ابعاد گسترده‌تری را شامل می‌شود (Cull, 2009: 19) و به عنوان مکمل دیپلماسی سنتی، بازیگران جدیدی را در کنار دولت‌ها در عرصه بین‌المللی دخیل می‌کند. (واعظی و احدی، ۱۳۸۹: ۲۸) در دیپلماسی سنتی، دیپلماسی صرفاً میان دولت‌های کشورها و به شکل رسمی انجام می‌گرفته است. (Costas, 2006: 6) اما با گسترش جهانی شدن و ارتباطات جهانی، دستگاه‌های دیپلماسی ناگزیر به توسعه گستره دیپلماسی برای ارتباط هرچه بیشتر و موثرتر با کشورهای جهان شدند. در نتیجه با گسترش کاربرد دیپلماسی به عنوان ابزاری ضروری در جهت ارتباط میان جوامع، ماهیت آن نیز دچار تطور شده و اشکال مختلفی از آن طی مرور زمان، بروز و ظهور پیدا کرده است. در حال حاضر در کنار نمایندگان رسمی دولت‌ها که در چارچوب دیپلماسی رسمی اقدام به تعاملات می‌نمایند، نمایندگان غیررسمی دولت‌ها نیز در امر تبادلات بین‌المللی مشارکت دارند. (دهشیری و خرمی، ۱۳۹۷: ۸۹)

دیپلماسی عمومی تلاشی از سوی بازیگران بین‌المللی برای مدیریت محیط بین‌المللی است که از طریق فعالیت ناظر به عموم یک ملت خارجی انجام می‌گیرد. در واقع می‌توان دیپلماسی عمومی را ارتباط با مردم خارج از مرزهای جغرافیایی و معطوف به منافع ملی کشور دانست. (هادیان و احدی، ۱۳۸۸: ۹۰) در این چهره از دیپلماسی، ارتباط مستقیم یک دولت با مردمی از کشور دیگر با هدف تاثیرگذاری بر افکار عمومی آنان و به تبع آن تاثیر بر سیاست‌های دولت آن کشور، مورد نظر است. (Taylor, 2009: 6) در واقع در یک کلام می‌توان گفت دیپلماسی عمومی، به دنبال تاثیر و ایجاد تغییر در افکار عمومی جامعه هدف است. (هیل، ۱۳۸۷: ۳۷۶) که از طریق آن اولاً تصویری مثبت از یک کشور در افکار عمومی مخاطبانی از دیگر کشورها پدید می‌آید (Melissen, 2015: 18) و ثانیاً امکان تاثیر بر دولت‌های دیگر کشورها از طریق مطالبه تغییر از سمت مردم آن کشور، فراهم می‌شود. (رزمجو و خسروی، ۱۳۹۲: ۳۵ و گیلیوآ، ۱۳۸۸: ۸۱-۸۰) قدرتی که دیپلماسی عمومی به کشور می‌دهد، قدرت نرم است که از طریق جذابیت هرچه بیشتر منابع فرهنگی، می‌تواند بیشینه شود. (Nye, 2008: 94-95) به زبان ساده جلب توجه ملت‌ها و کشورهای دیگر خصوصاً در عرصه منطقه، به گونه‌ای که کشور مورد نظر، از جهات مختلف، جذاب جلوه کند، منجر به ایجاد قدرت نرم می‌شود. (هورن و تومالین، ۱۴۰۰: ۳۲۶)

البته باید به این نکته نیز توجه داشت که دیپلماسی عمومی، متفاوت از پروپاگاندا است. پروپاگاندا، مخاطب را ترغیب می‌کند که بر خلاف میل خود، نظر فرد پروپاگاندايست را باور کند. اما در دیپلماسی عمومی، مخاطب ترغیب می‌شود تا با

دیدگاه‌های دیگران آشنا شود؛ چرا که آن دیدگاه‌ها دارای جذابیت هستند. مولفه انتخاب، در تمایز میان دیپلماسی عمومی و پروپاگاندا، مهم است. (هورن و تومالین، ۱۴۰۰: ۳۲۹)

دیپلماسی عمومی از ابزارهای متنوعی بهره می‌برد که از مهم‌ترین آن‌ها در عصر حاضر رسانه‌ها هستند. لذا مفهوم دیپلماسی رسانه‌ای ذیل مفهوم دیپلماسی فرهنگی به طور خاص و ذیل مفهوم دیپلماسی عمومی به طور عام، تعریف می‌شود. (دهقانی فیروزآبادی، ۱۳۹۴: ۹) گرچه فرایندها در دیپلماسی عمومی اساساً زمانبر و تدریجاً رخ می‌دهند، اما دیپلماسی رسانه‌ای می‌تواند در مدت زمان کوتاهی نیز به اهداف خود دست یابد. (اسماعیلی، ۱۳۸۸: ۱۸)

قدرت نرم^{۱۰}

مفهوم قدرت نرم در سال ۱۹۹۰ توسط جوزف نای^{۱۱}، اندیشمند آمریکایی علوم سیاسی، ابداع شد. این مفهوم در تضاد با قدرت سخت، یعنی قدرت نظامی، اقتصادی و دیگر اشکال اجبار برای تأثیرگذاری بر عقیده مطرح شد. این مفهوم در مقابل، عمل اقناعی با استفاده از ابزار غیرنظامی را مطرح کرد. (هورن و تومالین، ۱۴۰۰: ۳۲۸) از نظر نای قدرت نرم به معنای توانایی یک کشور در دست یافتن به اهداف و نتایج خود، خصوصاً در کشورهای دیگر، بدون نیاز به زور و اجبار است. (گریکس و همکاران، ۱۴۰۱: ۵۹) البته این به معنای کنار گذاشته شدن قدرت سخت نیست. بلکه لازم است که قدرت نرم و سخت توأمان عمل کرده تا به مثابه لبه‌های قیچی، توانایی نفوذ و تأثیرگذاری بالایی را به ارمغان بیاورند و این همان قدرت هوشمند در ادبیات نای است.

قدرت نرم که با ابتدای بر ظرفیت‌های فرهنگی، رسانه‌ای و دیپلماتیک تعریف می‌شود، متضمن استفاده از استراتژی‌های اقناع، مقبولیت و پذیرش داوطلبانه است. بدین صورت که صاحب قدرت نرم، با استفاده از ابزارهای نرم سعی در نفوذ در قلوب، آمال و باورهای مخاطبان خود دارد که در عرصه بین‌الملل، دولتمردان، نخبگان و مردم کشور مقابل، این مخاطبان را تشکیل می‌دهند. نفوذ در مخاطبان منجر به پذیرش قلبی و عمومی جامعه هدف نسبت به سیاست‌ها، برنامه‌ها، ارزش‌ها، تولیدات و الگوهای صاحب قدرت نرم می‌شود و در عرصه بین‌المللی می‌تواند نفوذ ژئوپلیتیکی را ارتقاء دهد. (حافظ‌نیا، ۱۳۸۵: ۲۵۶) از نظر جوزف نای، قدرت نرم، قدرت جذب است که می‌تواند در ترجیحات دیگران تأثیر بگذارد. او در مورد قدرت نرم بیان می‌دارد: «ابزاری است برای آموزش به عموم مردم و تصمیم‌سازان حال و آینده در مورد این که نسبت به کشور مورد نظر خوش‌بینانه فکر کنند.» (Nye, 2004: 4-5)

^{۱۰} Soft Power

^{۱۱} Joseph Nye

منابع کسب قدرت نرم را می‌توان در ابزارهای رسانه‌ای، جنگ روانی، تبلیغات و دیپلماسی عمومی، به منظور الگوپردازی ارزش‌های ملی خود برای کشورهای دیگر، جستجو کرد. (نای، ۱۳۸۳: ۳۷-۱) اما نای کلیدی‌ترین ابزار در کسب قدرت نرم را رسانه می‌داند (نای، ۱۳۸۷: ۵۱)؛ که در قالب دیپلماسی رسانه‌ای می‌تواند خود را نشان دهد.

برند سازی ملی^{۱۲}

دو مفهوم (Nation Brand) و (National Brand) دارای دو معنای جداگانه هستند. مفهوم اول که ترجمه تحت اللفظی آن «برند ملت» است، همان مفهوم مورد نظر در این پژوهش است که عمدتاً با ادبیات «برند ملی» در پژوهش‌های زبان فارسی مطرح می‌شود. اما مفهوم دوم، در حقیقت به معنای محصول یا خدماتی است که در سراسر کشور توزیع شده است و از حیث معنایی در گروه مفاهیمی مانند «برند محلی» و «برند جهانی» قرار می‌گیرد. (قاسمی پیربلوطی و بشیر، ۱۴۰۳: ۱۲)

سیمون آنهولت^{۱۳}، اولین بار مفهوم برندسازی ملی را در سال ۱۹۹۶ مطرح نمود و با این امر، اصطلاح برند را از حوزه‌های مرتبط با تجارت و بازرگانی وارد عرصه روابط بین‌الملل کرده و با ادبیاتی نو در مورد تصویر کشورها و اثرات آن در قدرت ملی و نرم آن‌ها، سخن گفت. (اسدی، ۱۴۰۲: ۱۱۲)

گرچه با توجه به نوظهور بودن این مفهوم، تعاریف اندکی از آن در دست است (Hao et al., 2021: 48)، اما برندسازی ملی را می‌توان تلفیقی منحصر به فرد و ذوابعاد از مولفه‌هایی دانست که یک کشور یا ملیت را از لحاظ فرهنگی، متمایز و منطبق با سلیقه و فرهنگ تمامی مخاطبان هدف نشان دهد. این تعریف بر چند بعدی بودن مفهوم برندسازی ملی اشاره دارد. (اردلان و همکاران، ۱۳۹۸: ۱۵۵) در بیانی دیگر برند ملی در حقیقت کلیه ادراکات از یک ملت در ذهن ذینفعان بین‌المللی آن کشور تعریف می‌شود. (دهدشتی شاهرخ و همکاران، ۱۴۰۰: ۳) حال چه تلاشی به صورت آگاهانه در جهت ساخت برند ملی صورت گرفته باشد و چه کوششی در این زمینه انجام نشده باشد، به هر حال هر کشوری در نزد افکار عمومی جهانی دارای یک تصویر و برند است. (Fan, 2010: 98)

در نهایت شاید بتوان جامع‌ترین تعریف از مفهوم برندسازی ملی را «فرایند راهبردی نظام‌مند درگیر کردن بخش‌های دولتی و خصوصی به منظور طراحی راهبردی برندسازی برای کشور، انتقال ارزش‌های بنیادین و هویت ملی کشور و به کارگیری راهبردها و شیوه‌های برندسازی برای ترویج تصویر یک کشور، بهبود شهرت کشور، تمایز بخشی یک کشور از دیگر کشورها و دستیابی به رقابت‌پذیری اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، تجاری و بین‌المللی» (Rojas-Méndez & Khoshnevis, 2023: 114) دانست.

^{۱۲} Nation Branding

^{۱۳} Simon Anholt

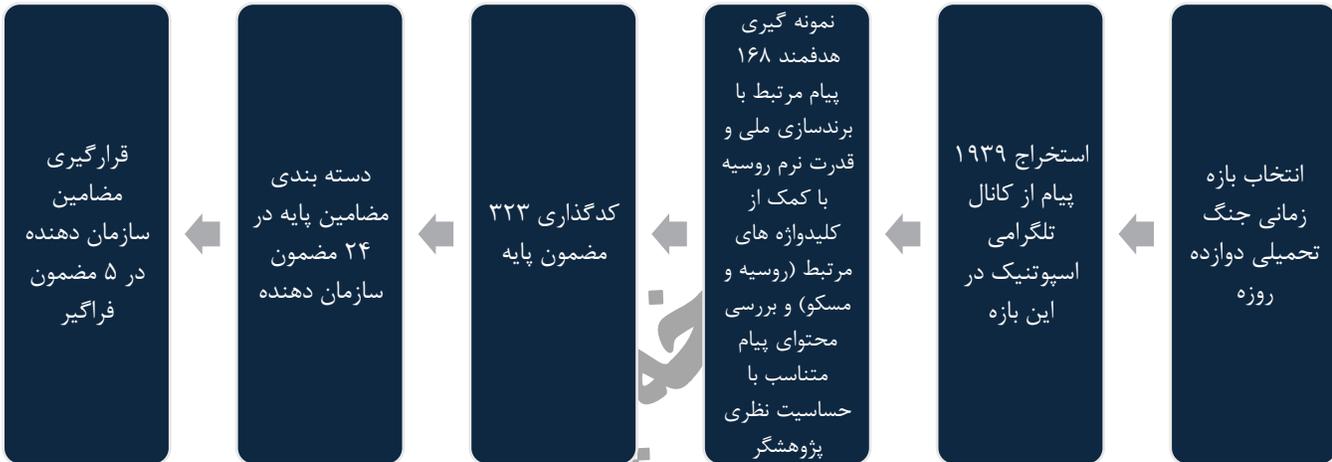
شاخصه های اصلی برندسازی ملی را می توان ذیل دوشاخه از عناصر قرار داد. اول عناصر ملی (شامل ادراکات ذهنی، موقعیت ژئوپلیتیک، مردم، فرهنگ و...) و دوم عناصر مرتبط با زیرساخت ها (مانند امنیت، ثبات اقتصادی، تکنولوژی، صنعت گردشگری، امکان سرمایه گذاری خارجی و...) (Zeineddine & Nicolescu, 2018: 575)

ضرورت برندسازی ملی در عصر جهانی شدن، با فهم عرصه رقابت در کسب قدرت نرم بیشتر در میان کشورهای جهان، بهتر درک می شود. برند ملی، تصویر مورد نظر خود از کشور را در افکار عمومی جهانی می سازد و همین امر می تواند برای یک کشور در عرصه رقابت های کسب قدرت نرم، یک مزیت رقابتی در مقابل رقبا ایجاد کند. (اردلان و همکاران، ۱۳۹۸: ۱۵۴) با توجه به همین امر، تمامی کشورها و ملت ها در تلاش اند تا با ارائه تصویری رسا و جذاب از خود، اعتبار برندشان در سطح بین الملل را بالا ببرند. (قاسمی پیربلوطی و همکاران، ۱۴۰۳: ۳۴) از آنجا که برندسازی ملی یکی از ابزارهای اجرایی در جهت تعمیق و گسترش قدرت نرم کشورها محسوب می شود، دولت هایی که به برندسازی ملی توجهی ندارند، در جلب پشتیبانی های سیاسی و اقتصادی در سطح بین الملل، دچار مشکل خواهند شد. (معصوم زاده زواره و همکاران، ۱۳۹۲: ۳۴)

روش پژوهش

در این پژوهش که با رهیافت کیفی نگاشته شده، در جهت نمونه گیری و برای تحلیل بهتر کانال اسپوتنیک ایران ناظر به مخاطبان ایرانی، شرایط خاص جنگ تحمیلی دوازده روزه علیه ایران و ایرانیان، یعنی بازه زمانی ۲۳ خرداد ماه تا ۳ تیرماه ۱۴۰۴ (از ۱۳ تا ۲۴ ژوئن ۲۰۲۵)، در نظر گرفته شده است. همچنین از بین تعداد ۱۹۳۹ پیام تولید شده در کانال در بازه زمانی مورد نظر، تعداد ۱۶۸ پیام مرتبط با برندسازی ملی روسیه و قدرت نرم آن، نمونه گیری هدفمند شده اند. برای این منظور، و با توجه به تحلیل مضمون از منظر برندسازی ملی و دیپلماسی عمومی روسیه و همچنین قدرت نرم این کشور در عرصه بین المللی، ابتدا پیام های حاوی کلیدواژه های «روسیه» و «مسکو» که ارتباطی مستقیم با این کشور پیدا می کنند، انتخاب شدند. سپس با توجه به حساسیت نظری پژوهشگر، موارد مرتبط با برندسازی ملی روسیه که به نوعی قدرت نرم روسیه را به مخاطب منتقل می کنند، انتخاب شدند. برخی از این پیام ها کاملاً با جنگ تحمیلی در ایران نیز مرتبط اند و برخی دیگر ارتباطی ظاهری ندارند؛ اما می توان پیام های نهانی آن ها را از منظر برندسازی ملی و دیپلماسی عمومی بر مخاطبان ایرانی در بازه زمانی جنگ، مشاهده کرد.

روش تحلیل در این اثر، روش تحلیل مضمون استقرایی در سه مرحله و با رویکرد شبکه مضامین بوده است. در این تحلیل و کدگذاری که توسط شخص پژوهشگر انجام گرفته است، از مجموع ۱۶۸ پیام منتخب در نمونه گیری هدفمند، ۳۲۳ مضمون پایه کدگذاری شده اند. این تعداد کد در قالب ۲۴ مضمون سازمان دهنده دسته بندی شده و از بطن این کدهای سازمان دهنده، ۵ کد فراگیر و کلان احصاء و استخراج شده اند.

یافته‌های پژوهش

ضمن ارائه توضیحاتی در مورد رسانه اسپوتنیک، مضامین مرتبط با کانال تلگرامی اسپوتنیک ایران را تحلیل خواهیم نمود. اسپوتنیک در نوامبر سال ۲۰۱۴ توسط خبرگزاری دولتی روسیه^{۱۴} تأسیس شد و عملاً جایگزین «ریانووستی»^{۱۵} گردید. اسپوتنیک به‌عنوان یک سازمان چندرسانه‌ای با نسخه‌های زبانی متفاوت و حضور در پلتفرم‌های اجتماعی گوناگون راه‌اندازی شد و خود را به مثابه جایگزینی برای رسانه‌های مستقر در کشورهای دانست که آن‌ها را هدف قرار می‌دهد. اسپوتنیک مخاطب بین‌المللی را هدف می‌گیرد و محتوای خود را با بومی‌سازی متناسب با مخاطب هدف تنظیم می‌کند تا باورپذیری پیام‌های خود و تاثیرگذاری بر مخاطبانش را افزون کند. این شبکه شامل شمار زیادی وبسایت خبری و صفحات فعال در فضای مجازی است که مخاطبان سراسر جهان را خطاب قرار می‌دهند. (Hellman, 2024: 30-31) به‌عنوان مثال کانال تلگرام اسپوتنیک ایران در تاریخ ۲۰ سپتامبر ۲۰۲۲ ایجاد شد و از آن زمان تاکنون توانسته است بیش از ۳۱۰ هزار مخاطب را به خود جذب نماید.

در فرایند کدگذاری مضامین این کانال، مضامین پایه متناسب، همان‌طور که از نام «مضمون» مشخص است، از محتوا و مضمون موجود در پیام استخراج گردیده است. البته برخی از این مضامین به صورت صریح مطرح نشده و در بطن پیام نهفته‌اند. سپس مضامین پایه متناسب با یک دسته بندی منطقی، در قالب مضامین سازمان دهنده ای تقسیم بندی شده‌اند که مرتبط با مولفه های برندسازی ملی، مانند عناصر ملی کشور و زیرساخت های آن، هستند. همین امر، مبنای دسته بندی مضامین سازمان دهنده در قالب مضامین عام تر فراگیر نیز بوده است.

^{۱۴} Rossiya Segodnya

^{۱۵} RIA Novosti

اکنون به جداول تحلیل مضامین کانال تلگرامی اسپوتنیک ایران می پردازیم. به منظور پرهیز از اطاله، متن پیام‌های کدگذاری شده و به تبع آن جدول مرحله اول کدگذاری (کدگذاری پایه) حذف گردیده است و جداول مربوط به دو مرحله بعدی کدگذاری، تقدیم حضور می گردد. (البته به منظور حفظ اعتبار علمی پژوهش، جداول مرتبط با مرحله اول کدگذاری در اختیار داوران قرار گرفته و مورد بررسی بوده است.) در پایان لازم به ذکر است که با حفظ ادبیات موجود در پیام‌های کانال اسپوتنیک، در فرایند کدگذاری از رژیم جنایتکار صهیونی با نام اسرائیل یاد شده است که این امر تنها به دلیل وفاداری به متن اصلی پیام‌ها و رعایت حقوق نشر بوده است.

جدول شماره ۲: کدگذاری سازمان دهنده

مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
روسیه، کشوری کهن و با تاریخ افتخارآمیز	تاریخ کهن روسی
صلح طلبی روسیه	ایستادگی تاریخی روسیه در برابر تحمیل شکست
	مخالفت روسیه با حمله اسرائیل به ایران
	روسیه، طرفدار صلح
	تاکید روسیه بر حل و فصل دیپلماتیک مشکلات
	نفی اقدامات نظامی
	دعوت روسیه از طرفین به خویشترداری
	تاکید بر راه حل دیپلماتیک
	توافق روسیه با اوکراین
	تمایل روسیه به مذاکره با اوکراین
	محکوم کردن تشدید تنش در خاورمیانه
	تاکید بر دیپلماسی برای حل مناقشه ایران و اسرائیل
	روسیه، داوطلب کمک‌های بشردوستانه
	درخواست روسیه از اسرائیل برای توقف حملات به تاسیسات هسته‌ای ایران
	روسیه، کشوری متمدن و صلح‌جو
روسیه، مخالف سلاح‌های کشتار جمعی	
احتمال تغییر قدرت در ایران، تنها مبتنی بر خواست مردم ایران	
حق همه کشورها برای داشتن صنعت هسته‌ای صلح آمیز از نظر کرم‌لین	
پایبندی روسیه به تعهدات و توافقات و چارچوب‌های اخلاقی	تحویل اجساد قربانیان جنگ اوکراین به کشورشان
	تعهد روسیه به پیمان ان‌پی‌تی
	روسیه، ملتزم به توافقات

مبری بودن روسیه از ربودن کودکان اوکراینی	
عمل همیشگی روسیه به تعهدات	
روسیه، پایبند به توافقات با اوکراین	
اهتمام روسیه بر رعایت اصول انسانی و قوانین بین‌المللی حتی در هنگام تحویل اجساد کشته‌شدگان جنگ	
شفافیت روسیه در فرایند انتقال اجساد از طریق سازمان صلیب سرخ	
حمایت از روحانیت ارتدکس	حمایت پوتین از مذهب و سنت
ممنوعیت همجنسگرایی در روسیه	
مسیر روسیه، مانع گسترش بی‌خدایی	
وجود سوءظن به برنامه هسته‌ای ایران	رعایت بی‌طرفی نسبی و عدم تایید کامل ایران
پیشنهاد مسکو مبنی بر حذف مواد هسته‌ای اضافه از ایران	
پیشنهاد روسیه مبنی بر حفظ منافع طرفین ایرانی و اسرائیلی	
روسیه، مخالف ساخت سلاح هسته‌ای حتی توسط ایران	
رد نکردن ادعای آمریکا مبنی بر احتمال تغییر قدرت در ایران توسط روسیه	
بی‌طرف و حرفه‌ای دانستن رسانه‌های خبری روسی در سطح بین‌المللی	
عدم تمایل ایرانی‌ها به دریافت کمک‌های نظامی از روسیه خصوصا در زمینه سیستم‌های دفاع هوایی	
تعطیلی بخشی از سفارت روسیه در ایران در پی وقوع جنگ	
تماس‌های پوتین با رهبران ایران و اسرائیل	
گفتگوی پوتین با ترامپ	
گفتگوی پوتین با رییس‌جمهور ایران و نخست‌وزیر اسرائیل	ارتباط دوسویه روسیه با طرفین درگیری
ارتباط پوتین با هر سه کشور ایران، اسرائیل و آمریکا به منزله تنها رهبر در جهان با چنین ارتباطی	
شریک روسیه دانستن ایران و اسرائیل	
حفظ همکاری‌های روسیه با ایران و اسرائیل به صورت توأمان	
توافق روسیه با اسرائیل برای نجات جان شهروندان	
ادامه ارتباط روسیه با آمریکا	
تماس مداوم میان روسیه و ایران	
حمایت ترامپ از درخواست روسیه برای حفاظت جان کارکنان روسی نیروگاه بوشهر	
ارتباط روسیه با هر دو طرف درگیری در منازعات	

عدم تاثیر حمله آمریکا به ایران بر روابط روسیه و آمریکا	تعامل دوستانه روسیه با تمام کشورهای جهان
ارتباط امن میان پوتین و ترامپ	
قبول ساخت یک نیروگاه اتمی در کشوری دیگر توسط شرکت روسی	
تبریک تولد رهبر چین توسط پوتین	
آرزوی موفقیت پوتین برای همتای چینی خود	
تمایل روسیه به حضور مهمانان عالی رتبه بین‌المللی در مجمع سنت پترزبورگ	
گفتگوی تلفنی پوتین با اردوغان	
تشکر پوتین از اردوغان بابت کمک‌ها در مذاکرات میان روسیه و اوکراین	
تعامل روسیه با کره شمالی در دیدارهای متعدد	
اتحاد کره شمالی و روسیه	
مشارکت گسترده بین‌المللی در مجمع اقتصادی سن پترزبورگ	
تسهیل مسیرهای ارتباطی بین روسیه و کره شمالی	
آمادگی روسیه برای از سرگیری تماس‌ها با ایالات متحده	
حمایت کره شمالی از روسیه	
حضور نمایندگان ۱۴۰ کشور در مجمع سن پترزبورگ	
حضور پادشاه بحرین در مجمع	
روسیه، میزبان یکی از بزرگترین رویدادهای تجاری جهان	
گفتگوی تلفنی پوتین و بن‌زاید	
گفتگوی وزرای خارجه روسیه و عمان در مورد وضعیت منطقه	
دیدار دو مقام بلندمرتبه روسیه و اندونزی	
چین، شریک جدی روسیه	
افزایش علاقه به زبان چینی در روسیه	
نفوذ زبان چینی در میان خانواده مقامات بلندمرتبه روسیه	
گفتگوی پوتین و شی جین‌پینگ	
بازدید وزیر سعودی از مجمع سن پترزبورگ	
دیدار شاهزاده سعودی با معاون نخست‌وزیر روسیه	
افتتاح غرفه بحرین در مجمع سن پترزبورگ با حضور مقامات روسی	
دیدار پوتین و پسر پادشاه بحرین	
دیدار معاون نخست‌وزیر روسیه با وزیر اقتصاد امارات	
همکاری بلندمدت نفتی و گازی میان روسیه و هند	
آمادگی پوتین برای همکاری با همه کشورها	

میزبانی و تعامل روسیه با کشورهای مختلف جهان	
تلاش مسکو برای همکاری‌های اقتصادی با سرتاسر جهان	
قطعه‌نامه مشترک روسیه با چین و پاکستان	
گفتگوی تلفنی پوتین با نخست‌وزیر عراق	
روابط معتمدانه روسیه و مالی	
توافق‌نامه صلح‌آمیز هسته‌ای میان روسیه و مالی	
تحریم روسیه، دلیل خسارت‌های کلان اقتصادی گروه ۷	تمایل جهان به تعامل با روسیه
تمایل ترامپ برای عضویت چین و روسیه در گروه ۷	
بی‌نیازی روسیه و چین از الحاق به گروه ۷	
دعوت گروه بین‌المللی و اقتصادی ۲۰ از پوتین برای حضور در اجلاس	
محرومیت شرکت‌های آمریکایی از تعامل با شرکای روسی	
آمریکا، در صف سرمایه‌گذاری در روسیه	
علاقه بسیاری از کشورها برای سرمایه‌گذاری در روسیه	
همکاری با روسیه، تکیه‌گاه اصلی توسعه کسب و کارها در بحرین	
علاقه‌مندی اوکراینی‌ها به دوستی با روسیه	
اعلام تمایل مسئول مصری برای حضور پررنگ‌تر رسانه‌های خبری روسیه در منطقه خاورمیانه و به طور خاص مصر	
درخواست روسیه از آژانس برای پیگیری تبعات احتمالی حملات به تاسیسات هسته‌ای	پیگیری حل مناقشه از طریق نهادها و قوانین بین‌المللی
برگزاری جلسه اضطراری شورای امنیت سازمان ملل متحد و اعلام آن توسط روسیه	
درخواست روسیه برای تشکیل جلسه شورای حکام	
محکومیت حمله به ایران در مجامع بین‌المللی	
برگزاری نشست شورای حکام به درخواست روسیه	
درخواست پیگیری دیپلماتیک روسیه در قبال حمله آمریکا به ایران	
پیگیری ماجرای جنگ توسط روسیه در شورای امنیت	
اعتراض شدید نماینده روسیه در سازمان ملل به حمله آمریکا و اسرائیل به ایران	
زیر سوال بردن پیمان منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای توسط آمریکا و اسرائیل	
اعلام روسیه برای آمادگی تبادل اجساد جنگ	
تمایل پوتین به مذاکره با اوکراین	روسیه، اهل تعامل و مذاکره

تمایل روسیه به حل مشکل اوکراین از طریق مسالمت‌آمیز	
آزادسازی اسرای اوکراینی توسط روسیه	
پیشرفت مذاکرات میان روسیه و اوکراین	
عدم تحمیل میانجیگری روسیه به ایران و اسرائیل و اهمیت تصمیم این دو کشور در این موضوع	
مذاکره پوتین با شرکت کنندگان مجمع سن پترزبورگ	
گفتگوی هیات‌هایی از روسیه و آمریکا در امور اقتصادی	
پیشروی نیروهای روسیه در صحنه نبرد	دست برتر روسیه در میدان نبرد
پیشروی نیروهای روسی	
انهدام پهپادها و مراکز فرماندهی آنها	
حمله دقیق و گسترده روسیه به پالایشگاه نفت اوکراین	
اهتمام روسیه به تربیت نیرو در زمینه خلبانی پهپاد	
موفقیت ارتش روسیه در عملیات خود در کی‌یف	
پیشروی نیروهای روسیه در جنگ با اوکراین	
پیشروی نیروهای روسی در صحنه نبرد	
آزادسازی یک روستا توسط نیروهای مسلح روس	
پیشروی مداوم نیروهای روسیه	
حملات گسترده ارتش روسیه	
پیشروی نیروهای روسیه در خط نبرد	
پیشروی نیروهای روسیه در عمق مواضع دفاعی دشمن با پشتیبانی توپخانه و پهپاد	
تلفات بالای اوکراین در جنگ با روسیه	هزیمت و شکست دشمنان روسیه و متحدانش
تلفات سنگین نیروهای اوکراینی	
ایجاد محدودیت برای اوکراین در تامین سوخت نیروهای خود در دونتسک	
تفاوت فاحش تعداد اجساد سربازان اوکراینی و روسی	
تعداد بالای اجساد اوکراینی‌های کشته شده	
تسلیم شدن دو سرباز اوکراینی به یک سرباز روس به وسیله قدرت متقاعدسازی سرباز روس	
انهدام چند پهپاد اوکراینی در خاک روسیه	
تلفات فراوان اوکراینی‌ها در ۲۴ ساعت	
شکست آمریکا در ماجرای دخالت در جنگ روسیه و اوکراین	

از بین بردن پهپادهای متجاوز اوکراینی به خاک روسیه	
مقابله موفق پدافند روسیه با پهپادهای اوکراینی	
افکار عمومی جهانی، علیه آمریکا و اسرائیل	
کاهش حمایت‌های انگلیس از اوکراین بر اثر رونمایی از موشک جدید روسیه	
نگرانی بسیاری از کشورهای غربی بابت موشک جدید روسیه	
ناموفق بودن تلاش‌های پیشینی غرب برای تغییر نظام در ایران	اشراف اطلاعاتی روسیه
کشف کارگاه‌های ساخت پهپاد های اوکراینی	
دستگیری یک تروریست در روسیه	
بیان جزئیات ضبط شده از تروریست	
نظارت سفارت روسیه بر نیروگاه هسته‌ای بوشهر	
بازداشت خرابکاران توسط سرویس امنیت روسیه	
شناسایی فرماندهان نیروهای مسلح اوکراین توسط روسیه	
پیگیری رویدادهای جنگ توسط پوتین	
رصد کلیه تحولات توسط روسیه	
استفاده فزاینده از تکنولوژی روسی برای نیروگاه اتمی	
آزمایش تجهیزات نظامی پیشرفته	پیشرفت‌های علمی و نظامی روسیه
تایید قدرت از پیش اعلام شده تجهیزات نظامی در آزمایشات	
قدرت نظامی روسیه برای مقابله با پهپاد	
مقابله موفق روسیه با پهپادهای دشمن	
مقابله سامانه پدافند هوایی روسیه با پهپادها	
استفاده نیروهای روسی از سلاح‌های پیشرفته	
پژوهش علمی از موسسه تحقیقات فضایی روسی	
مقابله موفق پدافند هوایی روسیه با تعداد بالای پهپادهای اوکراینی	
استفاده روسیه از پهپادهای رباتیک	
حمله موفقیت‌آمیز موشک‌های روسی	
حضور متخصصان روسی در نیروگاه بوشهر	
قدرت بالای موشکی روسیه	
رونمایی از زیردریایی پیشرفته روسی	
تایید پیشرفته بودن زیردریایی روسی توسط نیروی دریایی آمریکا	
موفقیت پدافند هوایی روسیه در رهگیری و انهدام پهپادهای اوکراینی	
قدرت هسته‌ای روسیه در مقیاس بالا	

دستیابی روسیه به تکنولوژی‌های پیشرفته ساخت هواپیما و آزمایش موفقیت‌آمیز آن	
افزودن سامانه‌های مدرن موشکی و هواپیماهای پیشرفته به ارتش روسیه	
تولید انبوه موشک‌های جدید روسیه	
برد و دقت بالای موشک‌های جدید روسیه	
میانجیگری پوتین برای جلوگیری از تشدید تنش	دست برتر سیاسی روسیه در تحولات جهانی
آمادگی روسیه برای کمک به کاهش تنش‌ها	
ظرفیت روسیه برای میانجیگری در جهت کاهش مناقشات	
تمجید نماینده مجلس لیبی از مواضع روسیه	
میان‌رو بودن روسیه	
روسیه، میانجی حل و فصل مناقشات ایران و اسرائیل	
آمادگی روسیه برای میانجیگری بین ایران و اسرائیل	
پیگیری حقوق روس‌زبانان و طرفداران روسیه در اوکراین توسط پوتین	
روسیه، بازیگر مهم منطقه‌ای	
روسیه یکی از قدرت‌های مطرح جهانی از نظر ایران	
ارائه پیشنهاد حل و فصل مناقشات توسط روسیه به سه طرف درگیر	اقتدار و امنیت روسیه
واکنش‌های مثبت سه‌طرفه به پیشنهادات روسیه	
مجازات سنگین خائنان در روسیه	
پاسخ متوازن روسیه به تهدیدات	
تکامل نیروهای مسلح روسیه به منظور تضمین حاکمیت	
تکمیل ارتش روسیه با فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های نظامی	پیشرفت‌ها و ظرفیت‌های اقتصادی روسیه
روسیه در مسیر سریع توسعه	
سخنرانی پوتین در مجمع بین‌المللی اقتصادی سنت پترزبورگ	
حمایت روسیه از تولیدات داخلی	
روبل، ارز اصلی روسیه در مبادلات تجاری به جای دلار	
افزایش نفوذ روبل در آسیا	
روسیه، دارای منابع طبیعی و جاذبه‌های گردشگری	
تلاش برای تعامل اقتصادی با روسیه	
گفتگوی فعالان اقتصادی روسیه و اسلواکی برای سنجش امکان مبادلات	
پیشرفت اقتصاد روسیه زیر تحریم‌ها	
رشد تولید ناخالص داخلی روسیه بیش از میانگین جهانی	
بالاترین حجم اقتصادی اروپا، متعلق به روسیه	

پایین بودن نرخ بیکاری جوانان در روسیه	
برنامه‌ریزی برای کاهش فقر در روسیه	
حمایت پوتین از تولیدات داخلی	
برنامه‌ریزی کرم‌لین برای توسعه اقتصادی بیشتر در روسیه	
برگزاری مجمع اقتصادی مهم با تعداد بالای توافقنامه‌ها و مبالغ بالای این توافقنامه‌ها در روسیه	
قرارگیری اسرائیل در موقعیتی خطرناک	تهدید و تحقیر دشمن
استفاده از لفظ «رژیم کی‌یف» برای دولت اوکراین	
زیر سوال بردن مشروعیت قانونی زلنسکی	
تهدید اوکراین توسط پوتین مبنی بر ضرورت توافق زود هنگام هشدار روسیه به آمریکا	
قدرت‌نمایی لفظی پوتین برای اوکراین تهدید دشمن اوکراینی	
استفاده از لفظ «رژیم» برای دولت اوکراین	جبهه مشترک ایران و روسیه در برابر دشمنان
عدم اطلاع آمریکا به روسیه مبنی بر حمله به ایران	
ایران و روسیه، دارای دشمنان مشترک	
تشدید اتحاد میان روسیه، ایران و چین	
احیای عزت مشرق زمین از طریق همکاری ایران و متحدانش جنگ اسرائیل علیه ایران، چالش و تهدید مشترک ایران و روسیه	
موافقت روسیه با پاسخ ایران به حمله اسرائیل	حمایت روسیه از ایران
گفتگوی تلفنی پوتین با پزشکیان	
تسلیم پوتین به رهبری و مردم ایران برای تلفات جنگ	
حمایت از موضع ایران در جنگ	
تسلیم رسمی برای قربانیان ایران	
دوستی حقیقی و حمایت روسیه از ایران	
تماس‌های کرم‌لین با اروپا و آمریکا در راستای حمایت از ایران	
همدردی با مردم ایران	
صلح‌آمیز دانستن فعالیت‌های هسته ایران	
حمایت همه جانبه روسیه از ایران	
اتحاد مردم ایران حول محور رهبری	
عدم آسیب جدی به تاسیسات زیرزمینی ایران	
روابط بسیار خوب روسیه با ایران	

تماس مستمر مقامات روسی با مسئولان ایرانی	
حمایت روسیه از نظام سیاسی ایران	
نذکر روسیه به نخست‌وزیر ایتالیا مبنی بر عدم دخالت در امور داخلی ایران	
اعلام آمادگی روسیه برای کمک‌های بشردوستانه به ایران	
حمایت ضمنی روسیه از ایران در برابر آمریکا	
حمایت از ایران در برابر ترور شدن مسئولانش	
حمایت همیشگی روسیه از فعالیت‌های صلح‌آمیز هسته‌ای در ایران	
روابط دوستانه میان ایران و روسیه	
اعلام آمادگی روسیه برای همکاری در توسعه انرژی صلح‌آمیز هسته‌ای در ایران	
صلح‌آمیز دانستن فعالیت‌های هسته‌ای ایران توسط روسیه	
امکان ورود سلاح هسته‌ای به آن	
محکوم کردن حمله آمریکا به ایران	
قطعنامه در مورد جنگ ایران	
حمایت روسیه از ایران در جهت توسعه برنامه هسته‌ای صلح‌آمیز	
ابراز تاسف کرملین از حمله آمریکا به ایران	
اعلام آمادگی کمک روسیه به ایران بر اساس نیاز و درخواست ایران	
تلاش روسیه برای کمک به مردم ایران	
پذیرش حق ایران در دفاع از خود توسط روسیه	
ادامه‌دار بودن شراکت ایران و روسیه	
اعلام حمایت قطعی روسیه از ایران	
گفتگوی تلفنی وزرای دفاع روسیه و ایران	
عدم وجود سلاح هسته‌ای در ایران	
تعامل و هماهنگی ایران و روسیه برای جلوگیری از تشدید درگیری	گرایش به روسیه از سمت ایران
حمایت ایران از روسیه در جنگ اوکراین	
ایران، متحد و دوست روسیه	
ابلاغ قانون مشارکت راهبردی ایران و روسیه	
سفر عراقچی به روسیه برای دیدار با پوتین	
استراتژیک دانستن شراکت ایران و روسیه توسط ایران	
مشورت‌گیری ایران از روسیه در قبال شرایط جنگی منطقه	

توقعات و انتظارات ایران از روسیه مبنی بر حمایت از ایران در عرصه جنگ	
روسیه کشوری با روابط سنتی و دوستانه با ایران	
تشکر وزیر خارجه ایران از روسیه	
درخواست کمک‌های نظامی ایران از روسیه	
رابطه عمیق ایران با روسیه از نظر طرف ایرانی	
نقش جدی روسیه در برنامه هسته‌ای ایران	
رضایت ایران از مواضع روسیه در خلال جنگ	
ایران و روسیه، متحدان روزهای سخت	
نیاز ایران به هماهنگی با روسیه برای مواجهه با آمریکا	
تشکر وزیر دفاع ایران از روسیه	
تکرار رفتار روسیه توسط ایران مبنی بر محدود کردن واتساپ	
حضور پهپادهای اوکراینی در آسمان روسیه	تعرض اوکراین و کشورهای حامی آن به حریم روسیه
وجود کارگاه‌های ساخت پهپادهای اوکراینی	
اجیر شدن تروریست توسط سرویس ویژه اوکراین	
حمله پهپادی گسترده اوکراین به روسیه	
تمایل اوکراین به استفاده از بمب‌های کشتار جمعی	
استفاده از لفظ آزادسازی برای پیشروی نیروهای روسی	
خرابکاری اوکراین در روسیه	
تحمیل جنگ توسط ناتو به روسیه	
اسرائیل عامل ایجاد سختی و تنش در جهان	اسرائیل، مسبب تنش و مناقشه
محکوم کردن اسرائیل	
محکومیت اسرائیل در حمله به غیرنظامیان	
محکومیت اسرائیل توسط پوتین به دلیل نقض منشور سازمان ملل	
اسرائیل، مسبب فاجعه هسته‌ای بزرگ در منطقه	
محکوم کردن اسرائیل	
طرح بسیار خطرناک آمریکا و اسرائیل	
عدم تمایل آمریکا و اسرائیل به توقف تنش و درگیری	
رفتار خونخوارانه، بی‌رحمانه و انسان‌ستیزانه اسرائیل	
غیرقانونی و فاجعه‌آمیز بودن حمله اسرائیل به تاسیسات هسته‌ای ایران	
حمله اسرائیل به تاسیسات ایران، تهدیدی جهانی	
تهدید ایران در جنگ: تهدید منطقه‌ای در سطح دریای خزر	

اسرائیل مسبب فاجعه هسته‌ای احتمالی	<p>بدعهدی و خبث طینت غرب و خصوصا آمریکا</p>
تمایل اسرائیل به ادامه عملیات نظامی	
اسرائیل، به دنبال فاجعه‌ای شدیدتر از چرنوبیل	
یادآوری آمادگی آمریکا برای شروع دور جدید مذاکرات با ایران	
بدعهدی اوکراین در تحویل اجساد تلفات روسی	
جنگ‌های غرب، علیه دین و اصول اخلاقی و ارزش‌های سنتی	
فاسد کردن جوامع توسط غرب	
لغو بی‌دلیل رایزنی‌ها توسط آمریکا	
بی‌اخلاق بودن حامیان اسرائیل در جنگ اخیر	
ایجاد مشابهت میان اسرائیل و اوکراین در حمله به نیروگاه‌های هسته‌ای	
تلاش غرب برای برهم زدن رابطه ایران و روسیه از طریق شایعه‌پراکنی رسانه‌ای	
دروغگویی رسانه‌های مدعی اتهام دزدیدن کودکان اوکراینی توسط روسیه	
غیرممکن بودن حل مشکل اوکراین از طریق سیاسی و دیپلماتیک	
همدستی انگلیس، آلمان، آمریکا و فرانسه با اسرائیل در حمله به ایران	
جاه‌طلبی نتانیاهو و همراهی آمریکا با وی	
عدم تمایل اوکراین به پیشرفت در مذاکرات	
خلف وعده ترامپ در مورد صلح‌طلبی	
بدعهدی و دروغگویی‌های ترامپ	
رفتار خلاف قوانین بین‌المللی آمریکا	
ناکامی ترامپ در تحقق وعده‌های انتخاباتی خود	
محکومیت اقدامات غیرمسئولانه، خطرناک و تحریک‌آمیز آمریکا	
بی‌اعتنایی آمریکا به جامعه جهانی	
آمریکا مسبب فاجعه هسته‌ای احتمالی	
خنثی کردن آثار مذاکرات چندین ساله در مورد انرژی هسته‌ای ایران توسط آمریکا	
دخالت کشورهای فرامنطقه‌ای در وضعیت خاورمیانه	
ناتو، به دنبال مسابقه تسلیحاتی و نظامی‌سازی جهانی	
فریب‌کاری غرب علیه روسیه	
اتهام بی‌اساس اوکراین به روسیه	
بی‌مسئولیتی آمریکا و اسرائیل	
به آشوب کشاندن منطقه، هدف اصلی رژیم اسرائیل	

تلاش غرب برای تغییر نظام در ایران	
تضعیف چهره غرب نزد بسیاری از کشورها	
آمریکا موجب تضعیف چهره غرب	
زیر پا گذاشته شدن قوانین آمریکا توسط خود این کشور در حمله به ایران	

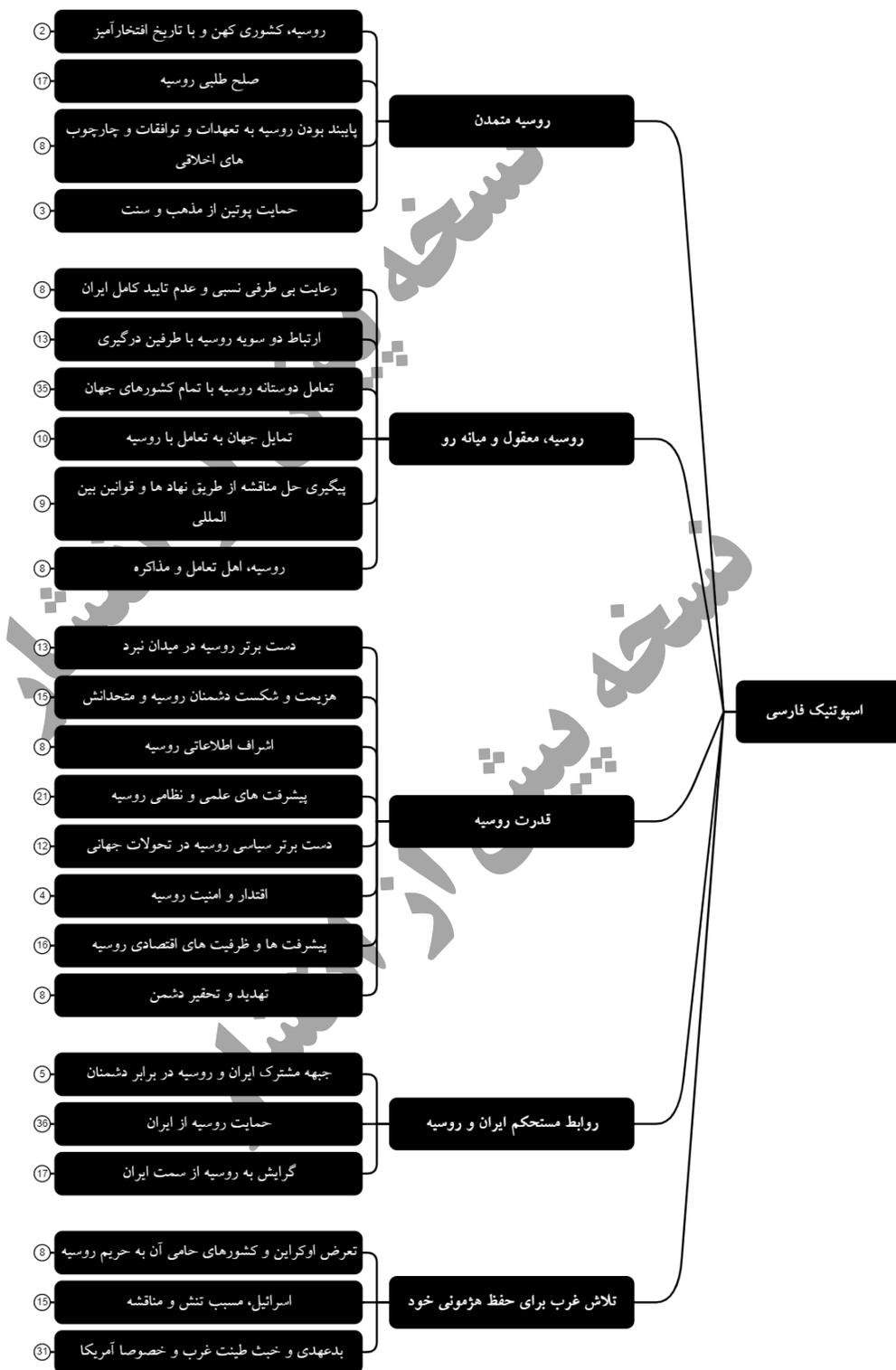
جدول شماره ۳: کدگذاری فراگیر

مضامین سازمان دهنده	مضامین فراگیر
روسیه، کشوری کهن و با تاریخ افتخارآمیز	روسیه متمدن
صلح طلبی روسیه	
پایبندی روسیه به تعهدات و توافقات و چارچوب‌های اخلاقی	
حمایت پوتین از مذهب و سنت	
رعایت بی طرفی نسبی و عدم تایید کامل ایران	روسیه، معقول و میانه‌رو
ارتباط دوسویه روسیه با طرفین درگیری	
تعامل دوستانه روسیه با تمام کشورهای جهان	
تمایل جهان به تعامل با روسیه	
پیگیری حل مناقشه از طریق نهادها و قوانین بین‌المللی	
روسیه، اهل تعامل و مذاکره	
دست برتر روسیه در میدان نبرد	قدرت روسیه
هزیمت و شکست دشمنان روسیه و متحدانش	
اشراف اطلاعاتی روسیه	
پیشرفت‌های علمی و نظامی روسیه	
دست برتر سیاسی روسیه در تحولات جهانی	
اقتدار و امنیت روسیه	
پیشرفت‌ها و ظرفیت‌های اقتصادی روسیه	
تهدید و تحقیر دشمن	روابط مستحکم ایران و روسیه
جبهه مشترک ایران و روسیه در برابر دشمنان	
حمایت روسیه از ایران	
گرایش به روسیه از سمت ایران	تلاش غرب برای حفظ هژمونی خود
تعرض اوکراین و کشورهای حامی آن به حریم روسیه	
اسرائیل، مسبب تنش و مناقشه	
بدعهدی و خبث طینت غرب و خصوصا آمریکا	

از آن جا که مفهوم برندسازی ملی، مفهومی چند وجهی است، مضامین فراگیر نیز در وجوه و ابعاد مختلفی، این امر را بررسی کرده اند. به عنوان مثال، مضمون روسیه متمدن، در کنار قرارگیری در مضمون فراگیر قدرت روسیه، می تواند برندی جامع تر از روسیه را در ذهن مخاطبان ایجاد نماید. لذا پرداخت توامان رسانه ای به عناصر ملی و همچنین مولفه های زیرساختی کشور مورد نظر، می تواند تاثیرگذاری و برد نفوذ فعالیت دیپلماسی رسانه ای را ارتقاء دهد. اما تشکیل تصویری جامع از برند ملی در افکار عمومی، می تواند در برخی مراحل منجر به ایجاد تعارضاتی شود. به عنوان مثال اسپوتنیک در تلاش بوده است ضمن نشان دادن حمایت روسیه از ایران، این کشور را به عنوان بی طرف درگیری نیز معرفی نماید. دلیل این امر آن است که نمایش بی طرفی در عرصه بین المللی می تواند به عنوان یک مولفه مثبت در دیپلماسی شناخته شود؛ خصوصا که اخبار مرتبط با بی طرفی، عموما مرتبط با اظهار نظر مقامات روسی بوده و این اظهار نظرها در رسانه هایی با مخاطبانی از سرتاسر جهان منتشر می شوند که برای این مخاطبان، بی طرفی و میانه رو بودن، جذاب است. از سوی دیگر اما کرملین برای حفظ متحد خود یعنی ایران، نیاز به حمایت از موضع او نیز دارد. بنابراین هم مواضع مقامات روسی و هم بازنمایی آن ها در رسانه های حوزه دیپلماسی رسانه ای و عمومی کشور، ناگزیر به پرداخت توامان به موارد ظاهرا متعارض هستند. تعارضی که در نگاه اول به چشم آمده اما با تدقیق بیشتر و در صورت پرداخت رسانه ای مناسب، می تواند منافع بیشتری را در عرصه افکار عمومی بین المللی تامین نماید.

اما در مورد مضامین فراگیر، اکثر آن ها مرتبط با عناصر ملی روسیه هستند. به عنوان مثال مضامین روسیه متمدن و روسیه معقول و میانه رو به عناصر ملی این کشور اشاره دارند. در دیگر مضامین، شاهد حضور مولفه زیرساختی مانند قدرت روسیه هستیم. همچنین با توجه به آن که مخاطبان کانال تلگرامی مورد مطالعه را عمدتا ایرانیان تشکیل داده و فرایند برندسازی ملی با جامعه هدف ایرانیان صورت پذیرفته است، مضمون روابط مستحکم ایران و روسیه، برای این سنخ از مخاطب، دارای اهمیت می شود. اما در مورد مضمون فراگیر پایانی، نشان دادن غرب در حال تلاش برای حفظ هژمونی بین المللی، به منظور افزایش قدرت نرم روسیه در سطح بین المللی است. این موضوع در پازل «دیگری سازی» و احیای ابرقدرتی روسیه قابل درک کامل تر است که در بخش نتیجه گیری به آن پرداخته خواهد شد.

نمودار شماره ۲: شبکه مضامین

نتیجه‌گیری

شرایط جنگی رخ داده در ایام جنگ تحمیلی دوازده روزه در ایران، شرایط خاصی را در افکار عمومی ایجاد کرد که فعالیت‌های رسانه‌ای را نیز با خود همراه کرد. در این میان خبرگزاری دولتی اسپوتنیک روسیه، به عنوان نماینده غیررسمی حکومت روسیه در عرصه دیپلماسی عمومی و رسانه‌ای، در کانال تلگرامی فارسی‌زبان خود، ضمن پوشش اخبار وقایع جنگ، فعالیت‌های حوزه برندسازی ملی و دیپلماسی عمومی را نیز متناسب با شرایط مخاطبان ایرانی خود تنظیم کرد. این امر زمانی خود را به وضوح نشان می‌دهد که مضامین مرتبط با روابط مستحکم ایران و روسیه در پیام‌های این کانال پرننگ هستند. اسپوتنیک در تلاش بوده است مواضع روسیه و ایران را کاملاً دوستانه نشان دهد تا حدی که اذهان مخاطبان این رسانه، روسیه را به عنوان یک متحد و پشتیبان قدرتمند بشناسند. این موضوع زمانی تشدید می‌شود که مضامین مرتبط با روسیه قدرتمند در پیام‌های این کانال خبری، به مخاطب احساسی دست برتر روسیه در عرصه‌های گوناگون از جمله عرصه امنیتی و نظامی را می‌دهند و اهمیت این موضوع برای مخاطب فارسی‌زبان ایرانی در هنگامه درگیری با جنگ، به مراتب قابل درک‌تر از شرایط عادی است. این قدرت نمایی چندجانبه (امنیتی، نظامی، اقتصادی و...) در عرصه رسانه، علاوه بر آن که می‌تواند وجهه ابرقدرتی روسیه در زمانه جنگ را برای مخاطب برساخت نماید، افکار عمومی داخل ایران را برای کمک گرفتن از روسیه، به مثابه متحدی همیشگی، خصوصاً در عرصه‌های امنیتی و نظامی و خرید تسلیحات و تجهیزاتی که آزمون خود را در جنگ اوکراین پس داده‌اند، آماده می‌کند. این امر، در صورت تحقق، از ثمرات قدرت نرم روسیه در سطح ایران و منطقه خواهد بود که بخشی از آن از فعالیت‌های برندسازی ملی رسانه‌ای و دیپلماسی عمومی منبعت شده است.

اما اسپوتنیک، حمایت‌های روسیه از ایران را به شکلی تام و تمام نشان نمی‌دهد. بلکه روسیه کشوری میانه‌رو و میانجی نشان داده شده که حتی اگر ایران هم به سمت ساخت سلاح کشتار جمعی هسته‌ای حرکت کند، از او حمایت نمی‌کند. ناظر به مضامین مرتبط با روسیه معقول و میانه‌رو، اسپوتنیک در تلاش بوده است تا ضمن اعلام حمایت روسیه از ایران، سویه‌های بی‌طرفانه مواضع دولتمردان روسی را نیز منتقل نماید. این بی‌طرفی چنان تصویر شده است که روسیه، تمام و کمال پشتیبان ایران قرار نیست؛ تا حدی که روابط با آمریکا یا رژیم صهیونیستی را قطع نماید. بلکه روسیه به عنوان یک دولت بی‌طرف در تلاش برای برقراری صلح و آرامش در منطقه است و کرم‌لین رفتار سیاسی معقول و متوازنی با تمام طرف‌های درگیر در تخصم دارد.

اما شاید بتوان مهم‌ترین دسته از مضامین مورد پرداخت اسپوتنیک را در بازنمایی از غرب در حال تلاش برای حفظ هژمونی خود دانست. اسپوتنیک در تلاش بوده است تا با این دسته از مضامین، غرب را زیاده‌خواه، بدعهد و تنش‌زا معرفی کند؛ تا از این راه «دیگری‌سازی» نماید. این دیگری‌سازی زمانی خود را بهتر نشان می‌دهد که از طرف دیگر روسیه به عنوان کشوری متمدن و پایبند به قوانین بین‌المللی و در عین حال میانه‌رو و معقول بازنمایی می‌شود. اسپوتنیک به دنبال ایجاد یا حداقل تشدید دیگری‌بودگی غرب برای روسیه بوده است تا از این طریق روسیه را به عنوان گزینه‌ای جایگزین برای

هژمونی مخدوش غربی معرفی نماید. یک جایگزین معقول، متمدن و قدرتمند که به همراه متحدان شرقی خود توانسته جبهه‌ای در برابر غرب ایجاد کند و با حمایت از متحدان خود، دشمن غربی، که نمود بارز آن اوکراین به پشتیبانی آمریکا است، را شکست داده و مهزوم کند.

با این توضیح شاید بتوان تمام دسته‌های مضامین فراگیر را قطعاتی از پازل دیگری‌سازی از غرب به خصوص آمریکا، برای روسیه دانست. دیگری‌سازی‌ای که با ایجاد تضاد، به روسیه در ایجاد بازنمایی مثبت از خود و افزایش قدرت نرم در سطح جهانی، کمک می‌نماید. این دیگری‌سازی همچنین در شرایط خاص جنگی، که آمریکا و بزرگترین متحد آن به ایران حمله کرده‌اند، مردم و افکار عمومی ایران را به سمت روسیه متمایل می‌کند و اسپوتنیک تلاش نموده ضمن حفظ وجهه‌ای میانه‌رو از کرملین، تهران را به سمت مسکو متمایل نماید تا ضمن آورده‌های اقتصادی حاصل از کمک‌های تسلیحاتی روسیه به ایران، جبهه‌ای متحد علیه غرب و خصوصاً آمریکا تشکیل شود و با بازنمایی‌های مثبت رسانه‌ای که از قدرت نظامی، اقتصادی، سیاسی و تمدنی روسیه در اسپوتنیک (و احتمالاً دیگر رسانه‌های منتسب به دولت روسیه مانند راشاتودی) انجام می‌شود، روسیه به احیای ابرقدرتی تاریخی خود در برابر آمریکا نزدیک شده و بتواند آمریکا را تضعیف نماید.

در نهایت می‌توان این‌گونه برداشت کرد که رسانه دولتی اسپوتنیک روسیه در تلاش بوده است تا افکار عمومی ایرانیان را ناظر به روسیه تحت تاثیر قرار دهد؛ چنان که روسیه را قدرتمند و حامی آنان و در عین حال سیاست‌های کرملین را هوشمندانه و بی‌طرفانه نشان دهد. این امر در کنار نمایش روسیه به عنوان کشوری متمدن و دارای سابقه، و در جهت گسترش قدرت نرم روسیه، منجر به ایجاد یک پرند ملی مناسب در اذهان مخاطبان شده و افکار عمومی ایرانیان را به سمت تعامل گسترده با روسیه برای مقابله با دشمن مشترک آنان سوق می‌دهد. البته این امر در برابر تلاش‌های رسانه‌ای غرب قرار می‌گیرد و موفقیت دیپلماسی رسانه‌ای دو جبهه در جامعه هدف، نیازمند پیمایش‌های افکارسنجی و اثرسنجی است.

منابع

- اردلان، امین، وظیفه دوست، حسین، و نیکومرام، هاشم (۱۳۹۸). برنامه ریزی آینده ایران با برندسازی ملی. فصلنامه آینده پژوهی مدیریت، (۱۶)، ۱۶۹-۱۵۳.
- اسدی، علی اکبر (۱۴۰۲). برندسازی ملی در عربستان سعودی: ظرفیت ها و سیاست های نوین. فصلنامه مطالعات راهبردی، (۱۰۱)، ۱۳۶-۱۱۱.
- اسماعیلی، علی محمد (۱۳۸۸). دیپلماسی رسانه ای. تهران: جام جم.
- افتخاری، اصغر (۱۳۸۶). تغییر در فرهنگ سیاست خارجی، بازیابی جایگاه فرهنگ در سطوح سه گانه سیاست خارجی. مجموعه مقالات همایش ارتباطات فرهنگی و سیاست خارجی: رویکردی ایرانی. تهران: الهدی.
- امیدی، علی، و مرادی فر، سعیده (۱۴۰۰). سیر تکامل دیپلماسی عمومی مسکو از شوروی تا روسیه نوین: از جهان محوری به روس محوری. نشریه مطالعات آسیای مرکزی و قفقاز، (۱۱۴)، ۳۴-۱.
- توحیدفام، محمد، و دلیلی، شهاب (۱۳۹۵). جهانی شدن شهرها و جهان محلی شدن دیپلماسی (مطالعه موردی: دیپلماسی شهری). نشریه سیاست، (۳۸)، ۳۲۲-۳۰۳.
- حافظ نیا، محمدرضا (۱۳۸۵). اصول و مفاهیم ژئوپلیتیک. مشهد: پاپلی.
- دهدشتی شاهرخ، زهره، محمدیان، محمود، و سپهوند، اکبر (۱۴۰۰). الگوی چندسطحی برندسازی ملی: فراتر کیب مطالعات موردی، نشریه مدیریت کسب و کارهای بین المللی، (۱)۴، ۱۹-۱.
- دهشیری، محمدرضا، و خرمی، مصطفی (۱۳۹۷). تجزیه و تحلیل جایگاه دیپلماسی شهری در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران. نشریه سیاست خارجی، (۱) ۳۲، ۱۲۲-۸۷.
- دهقانی فیروزآبادی، سید جلال، خرمشاد، محمد باقر، و رستگاری، محمد حسین (۱۳۹۴). مولفه های کلیدی دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، رهیافت انقلاب اسلامی، (۳۲)۹، پاییز، ۲۴-۳.
- شریفی، رسول، و حسینی پاکدهی، علیرضا (۱۴۰۲). بازنمایی جنگ اوکراین در خبرگزاری اسپوتنیک فارسی. نشریه پژوهشنامه رسانه بین الملل، (۱۱)، ۲۴۴-۲۱۹.
- عسگریان، عباسقلی (۱۳۹۴). جایگاه دیپلماسی عمومی در رقابت جدید ایالات متحده ی آمریکا و فدراسیون روسیه (بازتولید جنگ سرد در عرصه ی دیپلماسی عمومی). نشریه تحقیقات سیاسی و بین المللی، (۲۳)، ۱۷۸-۱۵۳.

عسگریان، عباسقلی، تاجیک، علی، و نوروزی، رحیم (۱۳۹۶). بررسی دیپلماسی عمومی فدراسیون روسیه در آسیای مرکزی (۲۰۰۰-۲۰۱۶). نشریه راهبرد سیاسی، (۲)، ۸۳-۱۰۸.

قاسمی پیربلوطی، محمد امین، و بشیر، سید حسن (۱۴۰۳). مرور نظام مند پژوهش های حوزه برندسازی ملی در ایران، فصلنامه مطالعات راهبردی ارتباطات، ۴(۱۲)، ۷-۲۱.

قاسمی پیربلوطی، محمد امین، خیامی، عبدالکریم، و جعفری هفتخوانی، نادر (۱۴۰۳). بازنمایی مولفه های فرهنگی برند ملی جمهوری اسلامی ایران در بستر شبکه اجتماعی اینستاگرام، نشریه رسانه، (۱۳۶)، ۳۳-۵۷.

گریکس، جاناتان، برانگن، پل مایکل، لی، دانا (۱۴۰۱). ورود به عرصه جهانی: کشورهای بالنده، راهبردهای قدرت نرم و ابررویدادهای ورزشی (احسان امینی باغبادرانی و محمد امین قاسمی، ترجمه). تهران: دانشگاه امام صادق (ع).

معصوم زاده زواره، ابوالفضل، شمسی، جعفر، و ابراهیمی، ابوالقاسم (۱۳۹۲). تدوین راهبردهای برندسازی ملی در ایران. نشریه پشم انداز مدیریت بازرگانی، (۱۶)، ۲۹-۵۲.

نای، جوزف (۱۳۸۳). کاربرد قدرت نرم. مطالعات راهبرد دفاعی، ۲(۶)، ۱-۳۷.

نای، جوزف (۱۳۸۷). قدرت در عصر اطلاعات از واقع گرایی تا جهانی شدن (سعید میرترابی، ترجمه). تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی

واعظی، محمود، و احدی، افسانه (۱۳۸۹). دیپلماسی عمومی و سیاست خارجی. تهران: گروه پژوهشی سیاست خارجی.

هادیان، ناصر، و احدی، افسانه (۱۳۸۸). جایگاه مفهومی دیپلماسی عمومی. فصلنامه بین‌المللی روابط خارجی، ۱ (۳)، ۱۱۷-۸۵.

هورن، برایان جی، و تومالین، باری (۱۴۰۰). ارتباطات میان فرهنگی: نظریه و کاربرد (محمدحسین شعاعی، ترجمه). تهران: دانشگاه امام صادق (ع).

هیل، کریستوفر (۱۳۸۷). ماهیت متحول سیاست خارجی (علیرضا طیب و وحید بزرگی، ترجمه). تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.

Burda R, Bundzíkóvá V. Tailoring Narratives on War in Ukraine: Cross-national Study of Sputnik News. Nationalities Papers. Published online 2025:1-22. doi:10.1017/nps.2024.89

Costas, Constantine (2006) Human Diplomacy and Spirituality, Netherland Institute of International Relations, Clingendael

Cull, Nicholas j. (2009) "Public Diplomacy before Callion; The Evolution of a phrase", in: Nancy Snow and Philip Mtaylor, *Hand book of public Diplomacy*, London: Rutledge.

Fan, Y. (2010). Branding the Nation: Towards a Better Understanding. *Place Brand Public Diplomacy*, 6, 97–103.

Gharayagh-Zandi, D. (2022). Lenses of Iran's Role in Syria's Conflict through a Comparison between BBC and Sputnik: News Approaches from Revisionist, Multilateral, and Counter-Hegemonic Discourse. *Journalism and Media*, 3(2), 278-291. <https://doi.org/10.3390/journalmedia3020021>

Hao, A.W., Paul, J., Trott, S., Guo, C. and Wu, H.-H.(2021). Two decades of research on nation branding: A review and future research agenda, *International Marketing Review*, Vol. 38 No. 1, pp. 46-69.

Hellman, M. (2024). Security, Disinformation and Harmful Narratives: RT and Sputnik News Coverage about Sweden. Cham, Switzerland: Springer Nature Switzerland (Palgrave Macmillan Series in International Political Communication). <https://doi.org/10.1007/978-3-031-58747-4>

Melissen, Jan (2015), *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relation*, Newyork: Palgrave Mac Millan.

Nye, J. (2004), *Soft Power: The Means to Success in World Politics*, Newyork: Public Affairs.

Nye, J. S. (2008). Public Diplomacy and Soft Power. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 94-109.

Rojas-Méndez, J.I. and Khoshnevis, M (2023). Conceptualizing nation branding: The systematic literature review, *Journal of Product & Brand Management*, Vol. 32 No. 1, pp. 107-123.

Styszyński, M. (2023). Arab context of the Ukraine conflict in Russia Today Arabic and Sputnik. *Krakowskie Studia Międzynarodowe*, XX(1), 121–137.

Taylor, M. Philip (2009) *Routledge handbook of public diplomacy*, New York: Routledge.

Yang, Y., McCabe, S., & Hindman, M. (2024). Does Russian Propaganda Lead or Follow? Topic Coverage, User Engagement, and RT and Sputnik's Agenda Influence on US Media. *The International Journal of Press/Politics*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/19401612241271074>

Zeineddine, Cornelia & Nicolescu, Luminita (2018), Nation Branding and its Potential for Differentiation in Regional Politics: The Case of the United Arab Emirates and Qatar, Management Dynamics in the Knowledge Economy, 6(1), pp 167–185.

نسخه پیش از انتشار

نسخه پیش از انتشار